

Datum	Van	Referentie
29 juni 2023	ABU	

Reactie van ABU op de internetconsultatie Participatiewet in Balans

Inleiding

Eén van onze leden vertelde over een succesvol project in samenwerking met gemeentes en een grote onderwijsinstelling. Het ABU-lid heeft inmiddels tientallen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleid en geschoold om vanuit een grote achterstand van niet werk naar duurzaam werk te gaan. Echter, de kandidaten kwamen uit zeven gemeentes. Dat betekent 7 contactpersonen, 7 keer beleid, 7 verschillende vergoedingsregelingen en 7 keer andere formaliteiten en criteria. In dit geval is het gelukt om met 7 gemeentes afspraken te maken, zodat alle kandidaten dezelfde begeleiding, scholing en vergoeding kregen. Maar dat lukte alleen, omdat de onderwijsinstelling zo'n grote en belangrijke werkgever voor de regio was. Met dit voorbeeld in het achterhoofd, dat exemplarisch is voor de uitdagingen die ABU-leden tegenkomen bij publiek private samenwerking, hebben wij het wetsvoorstel gelezen. Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om te reageren.

Algemeen

Wij steunen de doelstellingen van het wetsvoorstel en delen de constatering dat de complexiteit van wet- en regelgeving de stap van niet werk naar werk te groot maakt. We zijn blij met de ambities om hier iets aan te doen. Door de veelheid in maatregelen is het echter lastig om een integrale afweging te maken wat het uiteindelijke effect wordt van alle maatregelen in onderlinge samenhang.

Bijverdiennormen en bufferbudget

De ingewikkelde samenloop van verschillende regeling met name bijstand en toeslagen maakt dat de stap naar werk onnodig groot wordt, omdat mensen vooraf niet weten of ze er uiteindelijk op voor of achteruit gaan. We steunen de verruiming van de bijverdiennormen en de introductie van het bufferbudget. Voor het bufferbudget dringen wij aan dat er een uitvoeringstoets plaatsvindt voordat de regeling van kracht wordt. De reden is dat het voorstel op ons dermate complex overkomt, dat we afvragen of dit in de praktijk effectief en uitvoerbaar is.

Ten aanzien van de bijverdiennorm denken wij dat de wijzigingen positief effect hebben op de groep die via deeltijdwerk naar voltijdswerk groeit. De stap om in deeltijd te beginnen wordt kleiner. In aanvulling op het wetsvoorstel pleiten we ervoor om incidentele en eenmalige beloningen buiten beschouwing te laten bij het percentage van 15% bij de bijverdienregeling. Deze incidentele uitkeringen of bonussen door werkgevers of uitzendbureaus zijn in de praktijk een belangrijke stimulans om te gaan werken. En als die eerste stap is gezet, zijn de volgende stappen aanmerkelijk gemakkelijker.

Harmonisering en uniformering gemeentelijke regelgeving

Zoals het bovenstaande voorbeeld aantoont, is het voor de ABU-leden essentieel dat er meer uniformiteit ontstaat in regelingen en vergoedingen. Het wetsvoorstel maakt een min of meer tegengestelde beweging, doordat het aan gemeentes wordt overgelaten om een beeld te vormen over de participatiemogelijkheden van bijstandsgerechtigden en doordat er meer ruimte komt voor maatwerk. Wij betwijfelen of de bijstandsgerechtigden hier uiteindelijk profijt van zullen hebben, omdat het tijd en moeite kost en ingewikkeld blijft om de juiste informatie te achterhalen en tot goede afspraken te komen. Dit geldt voor de bijstandsgerechtigde persoonlijk, maar ook voor ABU-leden die zich gespecialiseerd hebben in het van niet-werk-naar-werk begeleiden en plaatsen van kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt. Vandaar dat wij het goed zouden vinden als er in de verdere uitwerking van dit wetsvoorstel uniformering komt in het woud van gemeentelijke regelingen. Dat kan via een landelijke regeling, via VNG of op een andere manier.

Participatieplicht, recht op begeleiding en belang publiek private samenwerking

Wij pleiten er voor dat de participatieplicht hand in hand gaat met het recht op ondersteuning. Want zo vergroot het wetsvoorstel de kans dat een grotere groep bijstandsgerechtigden duurzaam actief wordt op arbeidsmarkt. Wij bemerken dat veel gemeentes smoordruk zijn en dat het palet aan mogelijkheden beperkt is. Dat is deels te verklaren uit de bekostiging. Projecten gericht op het begeleiden en (om)scholen van bijstandsgerechtigden, komen uit een ander potje en worden helaas beschouwd als kosten in plaats van toekomstige besparingen op de bijstand. Met een recht op ondersteuning krijgt elke bijstandsgerechtigde recht op de ondersteuning waar hij of zij om vraagt, ongeacht de duur van de uitkering of het oordeel van de gemeente over de participatiemogelijkheden en ongeacht uit welk potje de kosten betaald worden.

ABU is van mening dat de uitdagingen van mismatch en krapte op de huidige arbeidsmarkt enorm zijn, te groot om alleen door publiek of privaat te worden opgepakt. Wij pleiten voor meer publiek private samenwerking tussen gemeentes en ABU-leden op het gebied van screening, werkfit maken, begeleiden en plaatsen van kandidaten. En in het verlengde daarvan alle inspanningen die nodig zijn werkgevers bereid te krijgen om bijstandsgerechtigden een kans te geven en te ontzorgen wanneer iemand bij hen start. Een recht op begeleiding geeft een positieve stimulans en gecombineerd met publiek private samenwerking het zorgen dat meer kandidaten de stap naar werk kunnen en durven zetten.

AVG

We vinden dat de AVG onderbelicht is in het wetsvoorstel. Met name bij SROI-afspraken zit de AVG in de weg. Het éne loket eist gegevens, het andere loket mag deze niet verstrekken. Wij pleiten voor een goede grondslag voor het uitwisselen van persoonsgegevens, als dat noodzakelijk is om een gezamenlijk doel (een duurzame plaatsing of voldoen aan een SROI verplichting) te behalen. Het huidige artikel 64 van de participatiewet is onvoldoende concreet.